REDACTIUNEA.
Administratiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. — Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 269. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 5 (18) Decemvrie. 1900.

Politica luĭ Szell și Sașiĭ.

Este pentru noi de un deosebit interes a cunósce părerile ḑiarelor naționale nemaghiare asupra ultimeĭ vorbirĭ a ministruluĭ președinte și de interne Szell, poreclită „discurs asupra cestiuneĭ naționalităților.“ Incepem prin a arăta opiniunea ḑiaruluĭ național săsesc din Sibiu „*Siebenbürgisch D. Tageblatt*“ privitor la politica de naționalitate a luĭ Szell, opiniune desfășurată în treĭ articulĭ, dela 11, 12, și 14 Decemvrie n. c. Părerile fóieĭ sibiiene contribue și la lămurirea actualeĭ politice a Sașilor ardelenĭ față cu nisuințele și tendințele maghiare în raportul cu naționalitățile.

In introducere amintita fóie declară, „spre a încunjura orĭ-ce neînțelegerĭ“, că vré se vorbéscă numaĭ de politica de naționalitate a luĭ Szell, cum se presentă ea în *teoria* ministruluĭ președinte și cum se póte înțelege teoreticesce din cele două vorbirĭ ale sale dela 9 Februarie și 6 Decemvrie a. c. După *praxa* ministruluĭ președinte nu întrébă acum. E vorba, ḑice, de enunciațiunĭ de caracter principiar. Décă aceeașĭ personalitate, din a căreia gură au eșit, are și voința; décă are și puterea a lucra după aceste principiĭ, îĭ este pentru acum fóieĭ sibiiene indiferent. Ea accentuéză apoĭ, că politica de naționalitate a luĭ Szell țintesce la construirea statuluĭ național maghiar. Ideia acestuĭ stat național, așanumita „ideiă de stat“, este — ḑice — binecunoscută Sașilor și celorlalțĭ nemaghiarĭ; realisarea eĭ pas cu pas a fost în decursul anilor, care a împins pe Sașĭ în posiția de apĕrare.

După acésta „Sieb. D. Tageblatt“ continuă astfel:

Ce este déră acest „stat național?“ După concepțiunea obicĭnuită la noi, nu este decât maghiarisarea tuturor milióanelor de cetățenĭ nemaghiarĭ aĭ statuluĭ ungar, dela carĭ se pretinde sĕ renunțe la individualitatea lor etnică și în primul rĕnd la limba lor maternă, și în consecință sĕ se simtă nu numaĭ politicesce ca cetățenĭ ungarĭ aĭ statuluĭ, ci și etnograficesce ca Maghiarĭ. După acéstă concepțiune așadér „ideia de stat“ are drept țintă finală sĕ creeze o cetățenime a statuluĭ unitară ca limbă. Drept aceea acéstă ideiă trebue sĕ-ĭ apară pur și simplu ca o tendință dușmănósă orĭ-căruĭ nemaghiar, care ’șĭ iubesce și vré sĕ țină strîns la naționalitatea sa, și care în chipul acesta e pe deplin îndreptățit înaintea luĭ Dumneḑeu ca și înaintea ómenilor sĕ opună cea maĭ estremă resistență uneĭ asemenea tendințe, ér acel bărbat de stat, care pe față, *palam et publice*, îșĭ recunósce o astfel de tendință ca deviză politică a sa — bine înțeles însĕ, nu ca o simplă dorință a inimeĭ sale, ci ca o țintă a activitățiĭ sale politice, — va fi inimicul cel maĭ declarat al uneĭ însemnate părțĭ din concetățeniĭ sĕĭ.

Acésta este, precum am ḑis, la noi Sașiĭ concepțiunea obicĭnuită despre „statul național unitar maghiar“. Concedem, că și între Maghiarĭ sunt mulțĭ, carĭ înțeleg tot astfel lucrul. Nicĭ eĭ însĕ nu concep noțiunile cu corectitatea necesară, numaĭ cât eĭ, firesce, acest „stat național“ astfel conceput îl *doresc* sĕ se realiseze, pe când noi ne *opunem* din tot sufletul nostru.

Incât ne privesce pe noi, credem, că o altă concepțiune a noțiuneĭ de „stat național maghiar“ nu e numaĭ posibilă, ci chiar și maĭ corectă. Inainte de tóte nu trebue confundat „*statul*“ cu *totalitatea cetățenilor sĕĭ*. Ceea-ce se numesce „stat“, décă voim sĕ concepem corect noțiunea, nu este decât organisațiunea esterióră a uneĭ sume de ómenĭ pe un teritoriu strict limitat.

Acest complex de instituțiunĭ de ordine, numit îndeobște „stat“ îșĭ primesce timbrul sĕu specific după diferite momente, între carĭ și după limbă, din partea acelor indiviḑĭ, carĭ au sĕ li-se supună și sĕ le și susțină, séu maĭ bine ḑis din partea aceleĭ părțĭ a acestor indiviḑĭ (cetățenĭ aĭ statuluĭ), care din anumite motive e maĭ curĕnd decât tóte celelalte în posițiunea de a puté impune *caracterul sĕu* ființeĭ ordineĭ de stat impersonale ca atare.

Un stat, care cum e și statul nostru, întrunesce la un loc cu instituțiunile sale maĭ multe popóre, vorbind în teorie, póte se reoglindeze în aceste instituțiunĭ ale sale séu multiformitatea cetățenilor sĕĭ, ca d. e. Elveția orĭ vechia Transilvaniă cu staturile sale; séu póte se scótă la ivélă numaĭ caracterul *unuia* din popórele, ce îl compun, întocmaĭ ca și când cetățenimea sa ar fi unitară și ca popor și ca limbă; séu, în fine, póte obveni un compromis al acestor două sisteme.

Prima formă a caracteruluĭ de stat corespunde, de sine înțeles, maĭ curĕnd nisuințelor nemaghiarilor; a *treia* formă esistă de fapt astăḑĭ în Ungaria, numaĭ cât între împrejurările actuale elementul poliglot e maĭ puțin pronunțat ca cuantitate în caracterul general al statuluĭ; a *doua* formă este idealul Maghiarilor, pentru care forma a treia nu e decât un stadiu de transițiune, ér elementul poliglot, în instituțiunile statuluĭ, trebue sĕ-șĭ piérdă tot maĭ mult din teren și de aci încolo, întocmaĭ precum l’a pierdut pas de pas dela 1867 încóce, până-ce va dispăré cu desĕvêrșire. Numaĭ atuncĭ va fi pe deplin consolidat statul național unitar maghiar; așa-dér un stat, care va funcționa astfel, ca și când ar consta esclusiv din Maghiarĭ, deșĭ în realitate nu este și nu va fi așa.

Acéstă maghiarisare a *statuluĭ*, o ḑicem fără a voi sĕ facem impresiunea, că am cerca sĕ despicăm firul în patru, nu este identică cu maghiarisarea *cetățenilor* din stat. Maghiariĭ pot sĕ doréscă maghiarisarea statuluĭ și o pot considera și ca posibilă, nisuindu-se prin fapte într’acolo, și pot sĕ și renunțe în același timp la maghiarisarea cetățenilor, deóre-ce așa ceva consideră ca imposibil. Ba se póte chiar admite, că anumițĭ politicianĭ ar evita cu intențiune mijlócele, ce țintesc la maghiarisarea cetățenilor, pentru-ca nu cum-va prin erorile comise în acéstă direcțiune sĕ pericliteze și maghiarisarea statuluĭ.

Pe de altă parte din punctul de vedere al nemaghiarilor, e dată și posibilitatea, ca în cadrul unuĭ astfel de stat național, sĕ pótă subsita și alte popóre cu cultura și limba lor individuală. Pentru-ca nu cum-va sĕ fim rĕu înțeleșĭ, accentuăm anume: e dată numaĭ *posibilitatea!* Nu voim nicĭdecum sĕ ne pronunțăm de astă dată, décă óre credem noi séu nu în realisarea acesteĭ posibilitățĭ, și décă o asemenea limitare a naționalităților nemaghiare o considerăm ca o situațiune suportabilă séu nu.

Revenind acolo, unde voim sĕ ajungem, așadéră la modul cum înțelege ministru-președinte Szell „statul național“, séu maĭ bine ḑis cum a dat sĕ se înțelégă în discursurile sale, putem susține cu deplină siguranță, că aicĭ e vorba de o maghiarisare a *statuluĭ* în sensul indicat de noi și nu de o maghiarisare a *cetățenilor*.

Acéstă afirmațiune a nóstră credem a-o puté conchide cu siguranță deplină din astfel de pasage ale vorbirilor sale, carĭ, cum e finea discursuluĭ din 9 Februarie, susțin, că statul trebue sĕ fiă ca o cetate tare și sĕ ofere și acelora, carĭ vorbesc o altă limbă, adăpost sigur de locuit, unde sĕ trăéscă mulțămițĭ, sĕ se simtă bine etc. Ne este cu neputință a admite, că un om, care la începutul discursuluĭ sĕu indică de fapt pe față, ca țintă a sa, o maghiarisare generală, sĕ pótă pronunța la fine o propozițiune, cum e cea amintită.

Intr’un astfel de cas el séu ar trebui sĕ stea față în față cu principiul de naționalitate și, în legătură cu forța motoră în cestiunea naționalităților din Ungaria, cu o neînțelésă lipsă de orientare, séu ar trebui sĕ considere pe ascultătoriĭ sĕĭ maghiarĭ ca și nemaghiarĭ, din și afară de cameră, așa de slabĭ la cap, încât sĕ nu pótă observa contraḑicerea atât de palbabilă, după-ce de fapt el în unul și acelașĭ discurs proclamă pe de-oparte maghiarisarea, ér pe de altă parte vorbesce de bunăstarea și mulțămirea acelora, cărora voesce sĕ le răpéscă una din cele maĭ scumpe proprietățĭ spirituale (limba). Așa ar puté vorbi numaĭ unul din popor, care în naivul sĕu sentiment național maghiar crede, că Germanul, Slovacul etc. e cu neputință sĕ se simtă în pielea sa înăscută atât de bine, cum s’ar simți, décă șĭ-ar lăpĕda-o și s’ar îmbrăca într’una maghiară. O astfel de naivitate din partea ministruluĭ președinte Szell se póte presupune tot atât de puțin, ca și încercarea uneĭ păcălirĭ atât de grosolane țĕrănescĭ.

- Din contră e evident, că Szell n’a voit nicĭ maĭ mult, nicĭ maĭ puțin sĕ ḑică, decât că: *statul* are sĕ fiă maghiarisat, fără însĕ ca cetățeniĭ nemaghiarĭ aĭ statuluĭ sĕ se pótă plânge de nemulțămirĭ ale naționalitățiĭ lor.

Când vor fi alegerile? Intrebarea acésta preocupă viu tóte cercurile politice. Un deputat ungur, care îșĭ primesce informațiunile din isvor autentic — ḑice „Magyarország“ — crede, că însu-șĭ Sell nu póte spune apriat când se vor face alegerile dietale. Un lucru însĕ e sigur: *alegerile le va conduce Szell* ca ministru de interne. Probabil, că décă „Reichsrath“-ul austriac va alege în Ianuarie viitor delegațiunea și comisiunea pentru cvotă, campania electorală în Ungaria va urma numaĭ în vara anuluĭ 1901. Décă „Reichsrath“-ul nu va fi în stare sĕ alégă-comisiunile amintite, atuncĭ în Martie viitor séu în Aprilie vom avé alegerĭ nouĕ dietale.

Gravamene croate. In ședința dela 15 Decemvrie n. a dieteĭ croate deputatul *Bauer* a motivat printr’un discurs important o propunere a sa, cerĕnd o comisiune de 9 membri, care sĕ se ocupe cu *vatĕmările, ce i-se aduc limbeĭ croate*, ca limbă oficiósă. Oratorul ḑise, că deșĭ după dreptul de stat și positiv, ba chiar în virtutea pactuluĭ, în Croația singur limba croată este permisă, totușĭ praxa arată alt-ceva. Pe tóte terenele *comune* dreptul limbeĭ croate este adênc vătĕmat în favórea limbeĭ maghiare. La căile ferate se face un abus ne maĭ pomenit în privința acésta și Croațiĭ, carĭ nu cunosc limba maghiară, sunt eschișĭ dela funcțiunĭ, punĕndu-se în locul lor Maghiarĭ. Se înființéză școle maghiare pentru a desnaționalisa pe Croațĭ. Tot așa la honveḑime, unde după lege limba oficiósă e cea croată. Oratorul ḑise, că la opiniunea publică maghiară a dispărut cu totul conceputul comunitățiĭ și locul luĭ l’a ocupat ideia de stat maghiar. — Discursul luĭ Bauer a secerat aplause la adevĕrațiĭ Croațĭ, ér în tabăra șoviniștilor maghiarĭ a produs mare turburare.

In congregația comitatuluĭ Caraș-Severin, ținută Sâmbătă în Lugoș, s’au discutat și câte-va cestiunĭ de însemnătate pentru noi. Maĭ întâiŭ s’a sulevat cestiunea licităriĭ bisericeĭ române din *Scheuș*, din causă, că comuna bisericéscă nu șĭ-a plătit învĕțătorul. Așa ceva rar s’a maĭ pomenit sĕ facă organele administrative într’un stat, ce se pretinde constituțional. Interpelarea în afacerea acésta a făcut’o membrul român *Tomiciŭ*. Viceșpanul *Fialka* a rĕspuns, că licitarea s’a făcut, ce-i drept, însĕ fisolgăbirĕul a revenit asupra afaceriĭ și biserica a fost dată destinațiuneĭ sale. — D-l Coriolan *Brediceanu* a protestat în contra obiceiuluĭ învechit, ca poporațiunea din graniță sĕ fiă adunată ca odinióră pentru a asculta așa numitul *befehl*, și cere desființarea acestuĭ obiceiŭ, după-ce aḑĭ nu trebue sĕ se maĭ guverneze prin poruncĭ, ci prin legĭ. — In fine s’a pus în discusiune cunoscuta adresă a Secuilor din Treiscaune privitor la modificarea *legeĭ naționalităților*. Comisiunea permanentă a propus luarea la cunoscință a adreseĭ. S’au ridicat contra propuneriĭ membriĭ românĭ d-niĭ *Brediceanu*, *Dobrin* și *Tomiciŭ*, arătând absurditățile cuprinse în adresa sĕcuéscă și cerĕnd, ca adunarea s’o respingă. Majori-

tatea însĕ a primit propunerea comisiunei permanente.

Situaţia în Bulgaria. „*Neue Freie Presse*“ primesce din Sofia scirea, că în tóte cercurile politice, precum şi în opinia publică, noul guvern a fost primit în mod nefavorabil. In fruntea nemulţumiţilor stau zancoviştiĭ şi radoslavofiştiĭ. In special aceştĭ din urmă vor duce o campaniă electorală energică în contra guvernului, contând şi pe concursul macedonenilor. Guvernul asigură, că va păstra neutralitate şi va veghia pentru libertatea alegerilor.

Rusia în Balcanĭ. Acum câte-va qile a apărut o broşură a prinţului Galiţien întitulată: „Dincolo de Dunăre“. In acéstă broşură prinţul rus qice, ca trebue acordată autonomia Macedoniei, care se cuvine Bulgarilor. Cât pentru Sêrbĭ, ei n'au ce căuta în Macedonia, şi mai cu sémă bine ar face sĕ nu uite *Bosnia* şi *Herţegovina*, care le aparţine.

Un qiar german comentând cuprinsul acestei broşurĭ, qice, că Rusia, înafară de politica sa oficială, urmăresce o politică deosebită prin emisarĭ, carĭ tind a răscula unele popóre. In special însĕ Austria stă orĭ când gata de a-şĭ apĕra drepturile cu privire la Bosnia şi Herţegovina.

O victoriă a Burilor.

Norocul li-a surîs încă'odată Burilor. Bine sciind ei, că misiunea lui *Krüger* în Europa s'a zădărnicit şi că nimenĭ nu se va ridica în ajutorul causei lor drepte, că numai pe armele lor se pot bizui, au început o luptă desperată în contra Englesilor.

Scirea, că generalul engles *Clemens* a fost bătut amarnic de Burĭ lângă muntele Magalies, se confirmă prin lungĭ telegrame. Burii au atacat de repeţite-orĭ pe generalul Clemens, pe care în fine l'au împresurat şi l'au silit sĕ fugă spre Heckpoort, lăsând în urmă-ĭ întréga armată în mâinile Burilor. Clemens a respins primul atac al Burilor, carĭ se prefăcură că părăsesc câmpul de luptă, pe care îl ocupară îndată Englesii. Abia însĕ aceştia se urcară pe vêrful muntelui, de unde s'au fost retras Burii, şi étă că Clemens se trezesce dintr'odată atacat din tóte părţile de inimic, aducênd pustiirea în şirurile englese. Lupta a fost estraordinar de crâncenă. Mulţime de ofiţerĭ englesĭ au cădut şi cea mai mare parte a armatei lui Clemens a ajuns captivă la Burĭ. Au fost silite a-se preda şi *4 companii din regimentul Northumberland.*

Importanţa victoriei Burilor o măresce împrejurarea, că ea s'a întêmplat în apropiere de Pretoria. Burii erau conduşĭ de *Delarey*.

*

Succesele Burilor nu se mărginesc numai la punctul acesta. Din mai multe părţĭ ale Transvaalului sosesc scirĭ, că Burii desfăşură o activitate uriaşă şi că mai ales la *Komatipoort* ei ocupă o posiţiă de luptă inespugnabilă. Ingrijirile Englesilor le măresce şi faptul, că generalul engles *Knox* nu póte prinde pe *Dewett*, care e de o mobilitate estra-ordinară şi apare când ici, când colo în Oranje.

*

Fóia englesă „*St. James Gazette*“ vorbind despre desastrul dela Magalies scrie: „Érăşĭ o mare înfrângere! Nu este, ce-i drept, atât de grozavă ca cele din anul trecut, însĕ póte fi privit ca o adevĕrată catastrofă faptul, că Burii au sciut sĕ isgonéscă pe un general engles dintr'un punct, pe care el însu-şĭ şi l'a ales, că l'au silit sĕ-şĭ părăséscă tabĕra şi *lăsând în urmă-i 600 de prisonierĭ*, sĕ se retragă... Scirea tristă de aqĭ, este un comentar ingrat la afirmările, că rĕsboiul s'a sfîrşit“.

„*Daily Telegraph*“ scrie: *O nouă Majuba!* şi cine scie, ce va mai urma încă. Nu scim unde e greşéla.... e sigur însĕ, că nu suntem la finea rĕsboiului şi că campania acésta, care ni-a adus atâtea calamităţĭ, *ne reservă încă multe surprinderĭ*.

*

Alaltăerĭ s'a ţinut în Londra un consiliu de miniştri, care s'a ocupat cu situaţia din Africa-sudică. Ministrul de rĕsboiŭ a qis, că *situaţia este fórte seriósă* şi a declarat, că negreşit trebue sĕ se sporéscă trupele. Miniştrii s'au învoit, ca în vederea evenimentelor pe câmpul de rĕsboiu, reservele sĕ fie chemate sub arme.

*

Generalul lord Kitchener telegrafézá, că Burii au atacat cu furiă oraşele *Lichtenburg, Betlehem, Vrede* şi *Vryheid*, dér fără succes.

In atacul sângeros dela Lichtenburg, generalul bur Lemmer a fost ucis.

O trupă de 1500 Burĭ se pregătesce sĕ atace oraşul fortificat Komatipoort.

SCIRILE DILEI.

— 4 (17) Decemvrie

Scire redacţională. D-l *Gregoriu Maior*, redactor responsabil al fóiei nóstre, a plecat erĭ în streinătate pentru aşĭ căuta de sănătatea-i sdruncinată. Deóre-ce absenţa lui va fi mai îndelungată, vechiul nostru colaborator D-l *Traian H. Pop* a luat asupră-şĭ sarcina de redactor responsabil. — Urăm din tot sufletul necobositului nostru coleg Gregoriu Maior cea mai grabnică şi deplină reînsănĕtoşare.

Adunarea generală a comitatului Făgăraş e convocată pe qiua de 20 Decemvrie n. la 10 óre a. m. Intre multele puncte ale programului sunt unele de importanţă deosebită, din care motiv e de dorit, ca şi membrii românĭ sĕ participe în număr complet la şedinţă.

Serata casinei din Blaşiŭ. Dumineca trecute s'au inaugurat seratele Casinei române din Blaşiŭ. A ţinut conferinţă d-l Dr. Aug. *Bunea*, despre un stég românesc de 144 anĭ, vorbind adecă de compania de husarĭ dată de archidiecesa română unită în rĕsboiul de 7 anĭ. După d-l Bunea, a declamat d-ra Elena *Sânteon* poesia „Luceférul“, de Eminescu. Un frumos numĕr de domnĭ, dame au fost de faţă. — Erĭ, Duminecă, a fosta doua serată, vorbind d-l prof. Dr. Ambrosie *Cheţan* „despre ochi“.

Pentru masa studenţilor din Brad. Ni-se scrie din *Brad*: D-l Ioan N. *Bidu*, comerciant în Braşov, a dăruit *6 coróne* pentru masa studenţilor românĭ dela gimnasiul nostru. Priméscă marinimosul dăruitor fierbinţĭ mulţămite pentru acest dar. — Vasile *Boneu*, profesor.

O audienţă la Regele Carol. Cetim în „Timpul“: D-l Dr G. *Maior*, profesor de agricultură al şcólei centrale dela Herăstrău, a avut onórea de-a fi primit Lunĭ în audienţă de Majestatea Sa Regele. D-sa a presentat M. Sale volumul de curênd apărut al lucrărei sale, întitulat: „*Economia rurală*“, şi a espus M. S. mai multe cestiunĭ privitóre la agricultura ţĕrei.

Visita lordului Roberts la generalul Cronje. După o telegramă din Londra lordul Roberts, generalisimul armatei englese, se va opri la insula S-ta Elena spre a visita pe vitézul general bur *Cronje* şi pe prisonierii burĭ, de-a căror stare se interesézá fórte mult.

Arme pentru comitetul macedonean. Suntem informaţĭ — scrie „Pes. Balo.“,— că din causa marelui numĕr de voluntarĭ, pe carĭ comitetul îĭ esercitézá în împrejurimile din Sofia, a fost nevoit a lua dela depositul de arme al fraţilor Ivanovi 1000 de puscĭ, până la sosirea celor ce deja comitetul le a cumpĕrat din Rusia.

Ţarul în Sicilia. „*Neue Freie Presse*“ anunţă, că Ţarul Nicolae va merge de Crăciun probabil în Sicilia, luând reşedinţa în vila Florio, lângă Palermo, spre a-se întrema pe deplin. Décă împrejurările nu vor permite sĕ mérgă în Sicilia, atuncĭ se va stabili în insula Corfu, luând reşedinţa probabil în castelul Achilleion, care a aparţinut defunctei împĕrătese Elisabeta a Austriei.

Mărcĭ postale nouĕ. Ministrul ung. de comerciŭ va mai pune în curculaţiă, afară de mărcile postale în valóre de coróne de până acum, şi mărcĭ de câte 20 şi 35 banĭ şi de câte 2 şi 5 coróne. Mărcile de câte 5 coróne, carĭ servesc cu deosebire pentru francarea pachetelor şi mandatelor de valóre mai mare, se vor puté căpĕta numai la oficiile postale administrate de erar. Mărcile postale de câte 3 coróne, ce de present sunt în circulaţiă, cu qiua de 31 Martie 1901 vor fi cassate. După acel termin, cei carĭ vor avé astfel de mărcĭ, le vor puté schimba, décă mărcile sunt întregĭ şi nefolosite, la oficiile postale până la 30 Iunie 1901.

Reîntórcerea unui deportat din Siberia. Din Lemberg se telegrafézá, că Stanislas Kadielski, proprietarul otelului „Odessa“ din Podvolocisca, graniţa austro-rusă, fiind bănuit de autorităţile rusescĭ, că e spion austriac, a fost arestat şi deportat în Siberia. După cât-va timp, el a isbutit sĕ scape din Siberia şi acum s'a întors în Galiţia.

Din Camera Română.

Şedinţa dela 28 Noemvrie v.

D-l *Xenopol* (în discuţiunea generală a proiectului de rĕspuns la Mesagiu) începe prin a constata, că situaţia economică a ţĕrii este sdruncinată din causa cheltuelilor esagerate. Esistă un prea mare numĕr de funcţionarĭ, sunt prea multe licee şi gimnasii, prea multe şcolĭ speciale şi instituţiĭ de cultură. Produsul acestor şcolĭ e astădĭ în funcţiunĭ, şi aceştĭ funcţionarĭ au întrat în colegiile electorale, unde au ajuns o forţă, de care guvernele au trebuit sĕ ţină sémă chiar prin legĭ de favóre, cum e legea pensiilor.

Oratorul crede, că clasa conducĕtóre, vinovată de actuala situaţiă, sĕ facă cea dintâiŭ sacrificiu. In acéstă ordine de idei, modificarea legei pensiilor se impunea. D-sa termină prin câte-va consideraţiunĭ de ordin politic. Spune, că sunt două sisteme de a guverna: acela de persuasiune, când guvernul caută sĕ convingă prin mijlóce pacinice de necesitatea unei legĭ séu unei reforme, şi un sistem de constringere, când se recurge la mijlóce severe pentru aplicarea unei mĕsurĭ. Acest sistem duce la principiul supunerei órbe, preconisat de ministrul justiţiei, şi el constitue o mare greşélă şi o nedreptate politică.

D-l N. *Săveanu* afirmă, că era o atmosferă cu totul protivnică unei formărĭ a guvernului actual, aşa cum este astădĭ compus. Işĭ propune a cerceta după cause. D-sa face un curs de istoriă politică contimporană, începênd de acum două-decĭ de anĭ, şi arătând diferitele fase prin care a trecut partidul conservator. Oratorul afirmă, că la un moment dat era aşa de mare deosebirea între junimiştĭ şi conservatorĭ, încât cei dintâiŭ erau sĕ între în partidul liberal.

Vorbind de programul financiar al d-lui prim-ministru, d-l Săveanu spune, că el este înrudit cu acela al fostului ministru de finanţe şi aprópe copiat. D-sa spune, că revoltele, la carĭ a dat nascere legea ţuicii, sunt o crimă. Oratorul afirmă, că liberalii au avut grijă de starea ţĕranului şi termină spunênd, că esistă în ţéră o neliniştea

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Rĕspândirea Evreilor

în

Imperiul roman.

— Fine —

In restul Italiei şi mai cu sémă în oraşele comerciale, Evreii nu erau mai puţin rĕspândiţĭ. Ast-fel Pozzoli era plin de Evreĭ ér în Campania trebue sĕ fi fost fórte rĕspândiţĭ, căcĭ la Capua găsim epitaful unuĭ rabin. Inscripţii şi monumente evreescĭ s'au găsit la Veneţia, Neapoli şi Pompeĭ, Sardinia şi mai cu sémă Sicilia, după ce prin bogăţiile lor atrăseseră pe Fenicienĭ nu scăpară de Evreii, carĭ încă din timpurĭ vechĭ se aşedaseră aci.

Cele maĭ comerciale şi bogate oraşe de aci. ca Palermo, Mesina, Agligentum, Cagliarie, erau pline de Evrei, carĭ se dau la tot felul de specule, ba ni-se raportézá faptul curios, că Q. Cecilius Niger, acusatorul lui Verres, era Evreu născut din libertĭ.

In Italia de nord esistau comunităţĭ evreescĭ de timpuriu. Teodoric vorbesce de Evreii din Genua, Bolonia şi Milan şi inscripţiile găsite ne arată, că erau vechĭ în aceste locurĭ.

Spania, deşi menţionată în talmudul evreesc, totuşĭ nu putem avé date sigure, că Evreii ar fi locuit'o mai înainte de năvălirea Visigoţilor, carĭ în sec. VI d. Ch. organisară o adevĕrată persecuţiă contra Evreilor.

Nu tot astfel se întêmplă cu Calia, care avea un însemnat centru evreesc, la Viena.

In Britania, unde astădĭ sunt aşa de puternicĭ, nu se pomenesc Evreĭ până în sec. VIII d. Ch., deşi St. Ieronim qice, că Evreii locuesc dela marea Britanică până la oceanul Atlantic.

In Dacia fost'au Evreĭ în aceste timpurĭ?

Orĭ-cum am căuta şi am întórce textele, nu putem găsi nicĭ o urmă. Décă în ţĕrile nóstre găsim atâtea felurĭ de seminţii, carĭ au fost aduse coloniştĭ în Dacia, apoĭ numai Evreĭ nu găsim, şi nicĭ nu putea fi altfel, căcĭ scim, că Romanii nu aduceau colonoştĭ, decât din acele naţiunĭ, carĭ se asimilaseră — şi Evreii nicĭ odată nu s'au asimilat cu poporul roman. Mai în urmă, Evreii nu au mai venit în Dacia, pentru-că începuseră năvălirile, şi Evreii nu sunt un popor, care sĕ rişce într'o ţéră nesigură, ér după retragerea legiunilor de către Aurelian, décă ar fi venit, ar fi trebuit sĕ se apuce orĭ de agricultură, orĭ păstorie, ocupaţiunĭ fórte puţin — décă nu de loc — compatibile cu natura lor.

Din cele espuse vedem, că Evreii se întindeau aprópe în tótă lumea cunoscută, formând comunităţĭ aparte şi neamestecându-se întru nimic cu popórele printre carĭ trăiau. Romanii, popor escesiv de tolerant, nu supărau popórele, ce trăiau printre ei şi prin urmare nicĭ pe Evrei. Impĕraţiĭ romanĭ le acordau tóte avantagiile. Astfel August merse cu bunătatea până acolo, că ordonă ca Evreilor sĕ nu le distribue grâu Sâmbăta, ci a doua qi. Claudiu în anul 42 dete un edict prin care acorda libertatea cultului Evreilor, dér le străgea atenţiunea sĕ nu abuseze, dispreţuind credinţele altor popóre.

Atuncĭ însĕ ca şi astădĭ Evreii nerecunoscĕtorĭ se plângeau, tocmai ei, carĭ naţiune aléasă a lui Jehova, dispreţuiau pe celelalte, şi Filone (Delegatione ad Caium) qice, că Evreii ar fi mulţumiţĭ sĕ fie nă păstuiţĭ în profitul altora. Cu tóte acestea nu se pomenesce nicĭ o persecuţiune din partea Romanilor, ci numai micĭ încăerărĭ, pe unde Evreii erau mai numĕroşĭ, mai cu sémă în Alexandria.

Décă statul roman acorda evreilor tóte garanţiile, nu tot astfel se purtau ei. Nu erau ca alele naţiunĭ orientale, liniştite, meditative şi lipsite de spiritul şarlatanesc al semiţilor. In mijlocul celui mai nobil popor ce-a esistat, ei îl dispreţuiau, dér îl speculau şi nu lăsau nimic din practicele lor bisare.

De aceea scriitorii romanĭ se ridică contre Evreilor, carĭ deveneau periculoşĭ esistenţei statului roman şi corupătorĭ al moravurilor prin introducerea multor din practicele lor.

Tacit, a căruĭ bună credinţă nu póte fi bănuită, atrage atenţiunea asupra Evreilor, că învaţă pe proseliţĭ sĕ dispreţuiéscă pe qei, sĕ renege patria şi sĕ uite pe părinţĭ, fraţĭ şi copii. „Nu mănâncă, nicĭ se culcă cu străinii“ qice Tacit (separati epulis, discreti cubilibus). Instituţiunile lor sinistre, infame, au resistat prin depravare (cetera instituta, sinistra, foeda pravitate valuere), între ei sunt legaţĭ printr'o fidelitate neîntreruptă, ajutor la moment, faţă de ceilalţĭ ură de inimic“ (Tacit: Historiae IV, 5).

Sĕ nu credem, şi mai cu sémă sĕ nu credă Evreii, că omorul ritual este o inventiune a creştinilor, căcĭ îl găsim esis-

şi că nu dela conservatorĭ va veni scăparea (Sgomot).

D l *Barbu Pàltineanu* vorbind de fusiunea conservatóre, îşĭ esprimă adênca convingere, că acéstă fusiune este făcută în mod sincer şi va fi folositóre ţĕrii. Este bine, ca ambele partide sĕ fiă strînse într'un singur mănunchiŭ fie-care. Oratorul îşĭ esprimă dorinţa d'a vedé pe d l Take Ionescu pe banca ministerială. Ocupându-se cu campania dusă de liberalĭ pe tema rĕscólelor dela R.-Sĕrat, spune, că acésta nu este decât o nouă alimentare a politicei liberale, care nu mai avea nimic de ce sĕ se agaţe (Aplause).

D-l Păltineanu termină spunênd, că toţĭ trebue sĕ dea în modul cel mai căldures concurs guvernului, care este compus din cei mai vrednicĭ bărbaţĭ de stat. Póte că ar fi locul ca liberalii sĕ ocupe banca ministerială, pentru a dovedi incapacitatea lor. Partidul naţional liberal sĕ vie sĕ ia puterea atuncĭ, când se va simţi în stare sĕ facă mai mult, decât cei carĭ sunt adĭ la guvern.

Şedinţa dela 29 Noemvrie v.

D-l G. *Panu*, (în discuţia generală a Adresei) întrébă, décă partidul conservator venind la putere şĭ-a dat séma de situaţia grea financiară şi rĕspunde, că nu. Citesce discursul-program dela Iaşĭ al d-lui G. Gr. Cantacuzino, în care se spune, că se va face apel la credit, se va pune imposit. Resultă din acest program, că nu ne-am dat sémă de adevĕrata situaţiune a lucrurilor.

Oratorul trece la partea politică şi dice, că constituţionalii au făcut oposiţie straşnică până când s'au închis Camerile. După două lunĭ se face fusiunea. Ce a dat nascere fericitului eveniment? Oratorul nu-şĭ esplică motivele fusiunei. Nu înţelege, de ce se face cas de fusiune. Sĕ recunóscă ramurele, că s'au înţeles pentru împărţirea puterei.

Oratorul se întrébă apoi, décă s'a dat un guvern bun, dice că d-l prim-ministru a fost un admirabil ministru sub Lascar Catargiu. Intră în amĕnuntele planului financiar al d-lui Carp şi dice, că a desaprobat proiectele d sale, care de altfel au fost preconisate de d-l Take Ionescu.

Intrébă, décă datoria de 43 milióne este exigibilă şi dice, că nu au termine fatale. Crede că e o rea gospodărie de a vinde flota, etc., pentru a continua cu lucrările portului Constanţa.

Oratorul declară, că nu e entusiasmat de guvernul actual şi că, orĭ şi care din deputaţĭ ar putea face tréba, pe care o face guvernul actual.

Spune, că nu va vota niciĭ una din mĕsurile, pe carĭ le va propune guvernul.

D-l *Barbu-Gănescu* aprobă politica esterióră a guvernului. Trecênd la cestiunea financiară se rostesce contra economielor esagerate. Susţine, că sunt veniturĭ netaxate sĕu taxate în mod insuficient; décă aceste veniturĭ s'ar taxa precum se cuvine, ar aduce în cassa statului 5—6 milióne.

D-l *Dincă-Schileru* dice, că cuvintele M. S. Regelui din Mesagiu, prin care îşĭ esprimă regretele pentru cele întêmplate în judeţul Rîmnicu-Sărat conţin un blam la adresa guvernului. Ţĕranii nu fac cestiune de clasă, conservatorii însĕ totdéuna. Cere guvernului a lua mĕsurĭ pentru a-se deschide graniţele austro ungare cu ocasia convenţiei comerciale. Cere a se elibera ţĕranii arestaţĭ în urma rĕscólelor. Sfătuesce pe guvern ca sĕ se retragă dela putere. (Ilaritate).

D-l *G. A. Scorţescu*, vorbind de cestiunea financiară, dice, că conservatorii ar fi nebunĭ, décă ar sta la guvern atuncĭ când ar găsi la d-l Sturdza o soluţiune a cestiunei financiare mai bună decât soluţiunea lor. D l Sturdza a cerut reducerea cheltuelelor; acestea le póte spune un om, care n'a stat la guvern, nu însĕ un om, care a guvernat ţéra. Declaraţia d-lui Sturdza de a reduce 25 milióne fără de a arăta amĕnunte, e neseriósă.

Spune, că d-l Sturdza caută sĕ se folosésca de cestiunile populare şi apoi ajungênd la putere, face contrarul ca în cestiunea naţională (aplause). Lumea însĕ nu l mai crede, dovadă întrunirile inaugurate cu sgomot mare, dér carĭ s'au evaporat, nimenĭ nu mai vorbesce de dênsele.

Oratorul felicită pe guvern, pentru-că a venit cu proiectul de lege privitor la titlul de 4.000.000 lei. Banca a înscris în mijlocul crisei un venit de 400.000 lei provenit din agiu.

Banca a refusat de a veni în ajutorul statului şi al ţĕrei şi şĭ-a schimbat biletele sale în aur.

Oratorul atrage atenţiunea guvernului asupra faptului, că instituţia creditului funciar a devenit o instituţie politică şi cere remediare.

Societatea geografică română.

(Din Buletinul ei jubilar.)

Exploratorii Românĭ.

Intre exploratorii Românĭ putem numĕra pe d-l Inginer Iulius Popper, născut în 1857 în Bucurescĭ, unde şĭ-a făcut în parte educaţiunea; el este fiul d-lui N. K. Popper, profesor la o şcólă israelită din Bucurescĭ şi librar-antiquar din Calea Văcărescĭ.

D-l Inginer Iul. Popper a călĕtorit mai mulţĭ anĭ în Asia şi America de Nord şi de Sud, şi în fine, în anul 1886, întreprinse sub auspiciile guvernului Argentin o nouă expediţiă de explorare în Terra del Fuego, unde începù exploatarea unor mine de aur.

Societatea nóstră posedă încă dela d-l Popper un magnific album, cuprindênd o colecţiă de fotografiĭ din Ţéra-de-Foc şi de-tail interesant: acest album este legat *en una piel de foca marina*, care focă servise exploratorilor *por algun tiempo de aleimentacion*; mai departe d-l Popper arată, că placa cu titlul de pe album este făcut cu aurul găsit *en la paya compendida entre la Punta Sinaia y el Rio Carmen Sylva.*

Din nenorocire, peste puţin timp, tînĕrul explorator cădù victimă frigurilor galbene, care bântue acele locurĭ depărtate. Corpul lui e îmormêntat într'un cimitir din Buenos-Ayres.

In anii 1895—1896, d-l Dim. Ghica-Comănescĭ mare proprietar din Bacău, împreună cu fiul sĕu Locotenentul Nicolae Ghica, întreprinseră o călĕtoriă de explorare în colţul misterios din Nord-Estul continentului African.

D-nii Ghica au fost nisce adevĕraţĭ exploratorĭ în sensul strict sciinţific al cuvêntului: au mĕsurat munţĭ, au stabilit cursurĭ de riurĭ, au ridicat lucrărĭ topografice, au colecţionat mulţime de specimene din bogata floră somaliană, au făcut numĕróse observaţiunĭ meteorologice.

Deja societăţile savante din Europa au aşedat pe d l Ghica alăturĭ cu Hildebrant, Georges Révoil, dr. Paulitscke, principele Eugenio Ruspoli, dr. Donaldson-Schmidt şi alţii, carĭ au explorat aceste regiunĭ misterióse şi neospitaliere.

*

D-l Teodor Burada, profesor la Conservatorul de Musică din Iaşĭ, încă a făcut cercetărĭ etnografice în Istria, în Bithinia, (Asia Mică), în Moravia, în Silesia Austriacă, în guberniatele Camenitz-Podolsk şi Cherson (Rusia), în Galiţia, etc., unde a urmărit şi a avut fericirea a găsi urme românescĭ incontestabile.

D-l Burada a făcut cunoscut descoperirile sale atât prin conferinţe ţinute la Societatea Geografică, cât şi prin publicaţiunĭ separate.

*

D-l George Assan, mare industriaş în Bucurescĭ, încă a intreprins călĕtorii cu scopurĭ comerciale, atât în Extremul Orient, cât şi în America de Nord şi în timpul din urmă a întreprins o călĕtoriă în jurul pământului, despre care a dat sémă în şedinţele Soietăţei Geofrafice. D-l Assan a făcut de asemenea şi o călĕtoriă la Polul Nord, despre care s'a publicat o relaţiune în Buletinul Societăţei Geografice Române.

*

In fine, în timpul din urmă, compatriotul nostru, d-l Emil Racoviţă, a făcut parte din expediţiunea Gerlach cu vasul „Belgica" în explorarea Polului Antartic, de unde s'a reîntors în tómna anului 1899. D-l Racoviţă a ţinut conferinţe asupra acestei expediţii atât la societăţile geografice din Anvers, Bruxelles, cât şi la Sorbonna din Paris. D sa ne va expune minunata şi periculósa sa călĕtorie în şedinţa solemnă, ce Societatea nóstră va ţiné în diua de 15 Iunie, aniversarea de 25 de anĭ a existenţei Societăţei Geografice Române.

Afară de acésta, mai mulţĭ Românĭ au intreprins călĕtoriĭ de plăcere în Egipet, Peninsula Scandinavă, Islanda, Marocco, Statele-Unite ale Americei, etc.

ULTIME SCIRI.

New-York, 16 Decemvrie. „Evening Post" primesce din Washington scirea, că guvernul american a ajuns la convingerea, că nu se pot pacifica insulele Filipine.

Berlin, 16 Decemvrie. Trupele, carĭ s'au reîntors din China, au fost primite de curtea împĕrătéscă în mod splendid. Mulţimea a făcut marĭ ovaţiunĭ soldaţilor.

DIVERSE.

Republica — „gumă". Sub acest nume s'a înfiinţat de curênd în America sudică un nou stat, al cărui deputat, Henry W. Philips, e deja pe drum spre Washington. Noul deputat a plecat din Arieropolis capitala republicei de gumă şi astfel vorbesce despre ţéra sa: Noi cetăţenii republicei de gumă, ne fălim cu ţéra nóstră a cărei nume oficios e republica „Acre", ér în limba poporului ea se numesce „republica de gumă". Puţinĭ sunt carĭ cunosc naţiunea nóstră, de óre-ce numai acum de curênd s'a format. Eu sunt încredinţat cu anunţarea, conform legei, la Washington că ne-am constituit în republică. „Record" din Chicago scrie următórele despre noua republică: In pădurile ce se întind la graniţele Brasiliei şi ale Boliviei, s'a format anul acesta o republică cu numele „Acre". Republica a înfiinţat'o un fabricant de gumă, cu numele Arier din Brasilia, şi care numai de cât a şi fost ales de preşedinte al ei. Supuşii lui sunt ca la 20,000 ómenĭ şi toţĭ sunt angajaţĭ în serviciul lui. Până acum republicele Bolivia şi Brasilia de multe orĭ au încercat a supune pe acei locuitorĭ, dér nu lĭ-a succes.

Literatură.

Pentru pregătirea bucatelor se atrage atenţiunea familiilor române asupra folositórei cărţĭ întitulate: „*Bucătărésa naţională*", carte de bucate a bucătăriei române, francese, germane, şi ungare. E tipărită la Braşov de rĕposatul librar I. C. *Hintescu* şi la compunerea ei şĭ-au dat concursul şi unele dame distinse şi harnice române de pe atuncĭ. Până adĭ cartea a rĕmas cea mai bună şi bogată în felul sĕu. Felul bucatelor sunt înşirate tóte în ordine alfabetică după numele lor. Sunt în numĕr de vre-o 1620, ér cartea conţine peste 700 pag. format mare cuart. Limbagiul e uşor, aşa că nu-i Român care sĕ nu l pricépă. Costă numai cor. 1.60 plus 40 banĭ spese postale.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

---

tând mult mai înainte. Astfel Apion, autorul gloselor omerice, pe care se silesce sĕ-l combată Evreiul Flaviu Josef (Contra Apionem) raportéză, că Evreii în timpul lui Antioch Epifane, îngrăşau în fiă-care an câte un Grec şi apoi îl sacrificau la o di anumită într'o pădure, îi mâncau maţele şi jurau ură vecĭnică contra Grecilor.

Nisce ómenĭ, carĭ erau renumiţĭ prin murdăria lor, prin observarea minuţiósă a atâtor practice bisare şi mai cu sémă prin circumcisiune şi faptul, că nu mâncau carne de porc, nu numai că nu erau supăraţĭ de nimenĭ, dér aveau şi un întins câmp de propagandă mosaică.

Romanii superstiţioşĭ şi datorĭ a-se iniţia în tóte religiunile, carĭ aveau accesul liber la Roma, nu lipsiau a deveni proseliţĭ ai lui Jehova evreesc, cum deveneau ai egipteanului Osiris şi Isis, séu ai Frigianei Cyble.

Anticitatea credinţei judaice şi mai cu sémă promisiunile Mesianice, atraseră o mulţime de păgânĭ din carĭ unii admiţênd cu totul practicile evreescĭ, se numeau „proseliţii dreptăţei", aceştia erau puţinĭ la numĕr; ér alţii conformându-se numai unora din practicele evreescĭ, se numeau „proseliţii porţii", erau fórte mulţĭ la numĕr, mai cu sémă femei.

Faptul propagărei judaismului în imperiul Roman, este atestat de scriitorii Romanĭ din acele timpurĭ şi satiricii ridiculiséză pe proseliţĭ.

Horaţiu în admirabila satiră IX din cartea I, amintesce superstiţiunea, ce aveau unii Romanĭ pentru a ţiné Sâmbăta evreiéscă.

„Diceai, că vrei sĕ-mĭ spui nu sciu ce în secret. Mĭ-aduc bine aminte, dér îţĭ voiŭ spune într'un timp mai favorabil, adĭ e a trei-decea Sâmbătă, vrei sĕ ofensez pe Evreii cei scurţĭ (circumcişĭ). (Vin tu curtis Judaeis oppedere.)

Spiritualul Juvenal bătêndu-şĭ joc de superstiţioşii, carĭ adorau tóte divinităţile, dice:

„Fiiul unui superstiţios observator al Sâmbetei, nu adoră decât puterea norilor şi divinitatea ceriului (se credea, că templele evreescĭ nu au acoperişurĭ şi prin urmare se uită ei la ceriu şi se rógă); după esemplul tatălui, el n'are mai puţină frică de carne de porc, decât de carne omenéscă.

„Obicĭnuiţĭ sĕ despreţuéscă legile romane, învaţă pe cea evreéscă şi tot ce Moise lĭ-a transmis în cărţile misterióse.

„Evreul nu va arăta drumul celui rĕtăcit, decât décă adoră aceleaşĭ sacrificii şi nu va descoperi isvorul unui necircumcis".

In satira VI-a Juvenal ne arată cum matrónele romane se iniţiau dela evreice în legea mosaică.

„Atuncĭ se apropie o evreică, care şĭ-a părăsit panerul şi fênul (alusie la mobilele din casă) şi fricósă îi cerşesce la ureche.

„Cu tóte acestea ea este interpreta legilor lui Solym, marea preotésă, şi trimisa credinciósă a ceriului.

„Matróna îi pune în mână câte-va monede, dér nu se arată prea generósă, căcĭ Evreii vênd pe eftin visuinile lor." (VI 542—547).

Persiu cértă pe contimporanii sĕi superstiţioşĭ, carĭ la diua lui Irod, pe care secta erodianilor o serbau cu mare pompă şi gătesc casele cu lămpĭ gătite cu ghirlande, repetă rugăciunĭ în tăcere (moves labra tacita) şi se tem de diua Sâmbetei.

Flaviu Iosef se laudă, că multe din practicile legei mosaice au pĕtruns în tóte clasele societăţei, afirmaţiune negreşit tendenţiósă.

Impĕratul Adrian, după-ce înăbuşi revolta falşului Mesia, Bar-Cochba (135), opri Evreilor circumcisiunea, ér Antoniu permiţênd-o pentru Evrei, le interdise riguros de a o aplica neevreilor.

Étă prin urmare pe Evrei trăind în imperiul roman nesupĕraţĭ de nimenĭ, conservându-şĭ religiunea şi obiceiurile şi atrăgênd la ei pe mulţĭ încântaţĭ de promisiunile Mesianice.

Speculanţĭ şi înşelătorĭ sicofanţĭ, denunţând şi acusând pe orĭ-cine, décă erau plătiţĭ, au contribuit la decadenţa imperiului roman. Necontribuind cu nimic la sarcinele statului, se sustrăgeau dela însărcinările publice neplătite (Constantin cel Mare îi obligă, 321).

Când apărù creştinismul, ei fură cei dintâiŭ, carĭ începură persecuţiunile şi fură cei dintâiŭ, carĭ inventând tot ce póte o imaginaţiune perversă, au aţîţat furia Romanilor contra celor mai nevinovate fiinţe.

Puternicul popor roman îi tolera sĕ trăéscă nesupăraţĭ şi sĕ-şĭ esercite ocupaţiunile lor suspecte, cum lăsau pe toţĭ, carĭ se supuseră lor de bunăvoie, dér atuncĭ când aţîţaţĭ de falşii Mesii se revoltară contra dominaţiunei romane, aceştia sciură sĕ înece în sânge ultimul ideal politic al acestui popor, care n'a esistat nicĭ odată politicesce (135).

(„Ap. Naţ.") *Th. Iordănescu.*

„Călindarul Plugarului“.

Ḑilele acestea a eşit de sub tipar *„Călindarul Plugarului“* pe anul comun 1901, anul IX, cuprinḑênd: In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1901, Regentul anului; Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre; Calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Posturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ şi semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor şi postale; Competinţe de timbru şi taxe; Scala timbrelor; apoi Têrgurile din Ardeal, Bănat şi Ţéra unguréscă după datele oficióse îndreptate şi publicate de ministrul de comerciŭ.

In *partea literară* se găsesc bucăţĭ alese: Cântec (poesiă de G. Coşbuc); Ostaşilor Românĭ (P. Dulfu); Dorobanţul (G. Coşbuc); Crainicul primăverei (Sân-Petreanul); Testamentul lui Moş-Cârlig, schiţă de I. C. Panţu; o frumósă Poveste de pe vremea când Mântuitorul Christos umbla pe pămênt; Cuvinte înţelepte ş. a.

In *partea economică*: Lucrarea pămêntului; Crescerea vitelor; Hrana vitelor; Grijile de avut la hrănirea vitelor; Hrana ţĕranului şi crescerea caprelor; Puterea de nutrire a pómelor.

Economia casnică: Prăsirea curcilor; Clocirea şi crescerea puilor de găină; Conservarea ouĕlor. Urméză felurite *poveţe* tot din sfera economiei casnice.

In fine o interesantă istorisire despre Ciudăţeniile trăsnetului.

De astă-dată „Călindarul Plugarului“ cuprinde ilustraţiunile: edificiul gimnasiului român din Braşov şi sala festivă a acestui gimnasiu.

Călindarul se póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, Braşov, pe preţul de 25 crucerĭ séu 50 banĭ esemplarul, fără porto postal.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Decemvre. n. 1900.

Renta ung. de aur 4%.	116.95
Renta de coróne ung. 4%. . . .	92.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	119.80
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	117.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	91 30
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	92.75
Impr. ung. cu premii	166.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	139.30
Renta de argint austr.	98.35
Renta de hârtie austr.	98.10
Renta de aur austr.	118.40
Losurĭ din 1860.	135.–
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ungară .	16.92
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit.	680.—
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit.	674.25
Napoleondorĭ.	19.13
Mărcĭ imperiale germane . . .	117.65
London vista.	240.10
Paris vista	95.72½
Rente de coróne austr. 4% . . .	98.50
Note italiene	90.60

Cursul losurilor private

din 13 Dec. 1900.

	cump.	vinde
Basilica	12.90	14 90
Credit	401.—	403.—
Clary 40 fl. m.	142.—	146.—
Navig. pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	75.50	77.—
Krakau	77.75	79 —
Laibach	72.—	75.—
Buda	152.—	156.—
Palffy	145.—	146 —
Crucea roşie austriacă . .	45 —	47 –
„ „ ung.	21.25	22.25
„ „ ital.	59.—	61.–
Rudolf	—.—	—.—
Salm	80.—	183 —
Salzburg.	76 —	77 —
St. Genois	203. –	205 50
Stanislau	150.—	158.—
Trientine 4½% 100 m. c. .	388 25	390 25
„ 4% 50	26.50	27.05
Waldstein	50.—	51.—
„ de 10 francĭ . . .	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 17 Decemvre. 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.66	Vênd.	18.80
Argint român.	Cump.	18.40	Vênd.	18.50
Napoleondorĭ.	Cump.	19.—	Vênd.	19.12
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Bursa de Bucurescĭ

din 13 Dec. 1900.

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	87.½
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul.	88.½
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	88.½
„ „ 1894 int. 6 mil. .	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iulie	75 —
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	75.¾
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	75 ¾
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	75.¾
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	75 ¾
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	74.¾
Oblig. de Stat (Conv rurale)	6 „	Mai-Nov.	74.¾
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iuli.	90.¾
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	74.¾
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	78.—
„ „ „ Iaşĭ . .	5 „	„ „	73 —
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 „	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	50 v.	— —
Banca Naţion. ult. iv. 86.—	500	într. v.	2170
Banca agricolă	500	150 v.	281.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	205.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	385.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	389.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	—.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	100.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	— —
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 l.	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	89.—

Scompturĭ:

Banca naţ. a Rom.	8%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	9 „	Petersburg . .	6%
Casa de depunerĭ	12 „	Berlin	5%
Londra	3 „	Belgia	4%
Viena	4½	Elveţia	5%

Sz 6411—1900.
tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság mint tlknyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Penciu Máté G. Alesandru végrehajtatónak Penciu Nicolae végrehajtást szenvedő elleni 60 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a sárkányi kir. járásbiróság területén lévő Alsó-venicze községben fekvő az alsó-veniczei 356. számu tjkvben Penciu Juon, Penciu Maria, kk. Penciu George, Linca, Alexandru, Paraschiva, Nicolae és Penciu Nicolae nevén foglalt

39²/2	hrsz.	ingatlanra	14	kor.	730	hrsz. ingatlanra	320	kor.
1659	„	„	14	„	2441, 2554	„ „	7	„
2610—2612	„	„	87	„	3060	„ „	5	„
3264	„	„	49	„	3520	„ „	20	„
3523/1	„	„	10	„	4405	„ „	10	„
4660	„	„	38	„	8035	„ „	7	„
8198	„	„	25	„	8928, 8929	„ „	45	„
9066	„	„	9	„	9531	„ „	34	„
11898	„	„	41	„	12311	„ „	7	„
12956	„	„	14	„	13050	„ „	10	„
12689/2	„	„	12	„	koronában ezennel megállapitott ki-			

kiáltási árban a C. 1. alatt bekebelezett haszonélvezeti jog érintetlen hagyása mellett az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1901. évi Január hó 5-ik napján d. e. 10 órakor** Alsó-Venicze községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 30%-ál készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett ártolyammat számitott és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Fogarason, 1900 évi augusztus hó 12-én.

A kir. jbiróság, mint tlkvi hatóság. SCHUPITER
kir. albiró.

1188,1—1.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ. . . . . 3 fl. —
Pe şese lunĭ. . . . . 6 fl. —
Pe un an . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ. . . . . 10 fr.
Pe şese lunĭ . . . . 20 fr.
Pe un an . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an . . . . 2 fl. —
Pe şese lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe an . . . . 8 francĭ.
Pe şese lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.